

त्प्रवया अभ्यवर्धत । अदोदेसी ज्योतिषा वङ्गिरातेनात् 2, 17, 4. अध यत् 1, 169, 6. 186, 9. 4, 2, 14. 8, 46, 31. 9, 110, 9. अध यथा 4, 2, 16. — 2) *darum, so — denn, so*: त्वं हि नः पिता वंसा त्वं माता शतक्रतो बभूविथ । अधा ते सुममिमेह ॥ 8, 87, 11. अधा ते अग्निं किमिहा वंदति 4, 3, 14. 1, 127, 9. 5, 17, 4. 38, 1. 8, 87, 11. 10, 97, 2. — 3) *und, sowohl* einfach anreihend als auch steigernd: पूषा पुरंधिरश्चिनावधा पती 2, 31, 4. क ई व्यक्ता नरः सनीका रुद्रस्य मर्या अधा स्वर्चाः 7, 36, 1. 7. 1, 114, 10. वि तदेचिरेधं द्विता 132, 3. जग्मुःमा हूरधादिशं शोकमदेरध त्मना 139, 10. स व्रजं दत्ता पार्ये अध योः 6, 66, 8. अध — *sowohl — als auch, theils — theils*: अध ज्यो अध वा दिवो बृहतो रोचनादधि 8, 1, 18. अधा शयीत् निरुतिरूपस्थे अधेन वृत्ता रभसतो अयुः 10, 98, 14. अध ते अध सूर्ये 4, 31, 6. 8, 46, 31; vgl. hiermit 4, 17, 10: अयं प्राणैः अध जयन्तुत धन् 2, 29, 8. — 4) am Anfange des Satzes erscheint अध sehr oft als Stütze von solchen Conjunctionen, welche für sich nicht an diese Stelle treten können; ein Verhältniss, welches sich auch auf einige andere flüchtige oder tonlose Wörter z. B. ते ausdehnt: अधा हि 1, 129, 11. 4, 10, 2. 7, 2. 5, 16, 4. 66, 4. 6, 2, 7. 8, 73, 6. 87, 7. 10, 6, 7. अधा नु 2, 53, 6. 7, 88, 2. 10, 61, 24. अधा चित् 1, 180, 7. 7, 4, 8. 8, 81, 29. 10, 113, 1. 132, 3. SV. I, 1, 2, 3. अधा ह RV. 4, 2, 14. 22, 6. 7, 74, 5.

अधःकर (अधस् + कर) m. der untere Theil der Hand (vom Handgelenk bis zu den Wurzeln der Finger); dadurch wird *Triak. 3, 3, 284* कर्म erklärt.

अधःकृत्तानिन्म (von अधस् + कृत्तानिन्) adv. unter das schwarze Fell: कणानपास्यति *Kāṭj. Ça. 3, 8, 7*.

अधःपद s. अधस्पद.

अधःपुष्प (अधस् + पुष्प) 1) adj. mit nach unten hängenden Blüten. — 2) f. ई N. zweier Pflanzen: a) = अवाकपुष्पी (*Pimpinella Anisum* nach Wils.) *Ratnam. im ÇKDr.* — b) = गोत्रिक्का (*Elephantopus scaber* nach Wils.) *Rāṅ. im ÇKDr.*

अधःप्राङ्गयिन् (अधस् + प्राञ्च + शायिन्) adj. auf dem Erdboden, nach Osten gewendet, schlafend *Kāṭj. Ça. 5, 2, 21*.

अधन (3. अध + धन) adj. keinen eigenen Besitz habend, besitzlos: भार्या पुत्रश्च दासश्च त्रय एवाधनाः स्मृताः । यते समधिगच्छति यस्य ते तस्य तद्धनम् ॥ M. 8, 416. unbemittelt, arm *AK. 3, 4, 179* (vgl. corrigg.). N. 17, 43 (Gegens. समृद्ध). R. 1, 15, 18. 3, 4, 20. *Suça. 2, 79, 12. Pañkāt. II, 110*.

अधन्य (3. अध + धन्य) adj. arm (an Feldfrüchten und ähnlichem Besitz) *Āçv. Grh. 1, 5*.

अधप्रिय oder अधप्री (अध + प्रिय oder प्री) adj. alsdann sich freuend, alsdann zufrieden: आ नौ यातं दिवस्पर्यात्तरित्तादधप्रिया RV. 8, 8, 4. — Vgl. कधप्रिय und कधप्री.

अधर्म *Kāç. zu P. 4, 3, 8. अधर्म Uṇ. 5, 54. 1* adj. f. आ der unterste (Gegens. उत्तम) *AK. 3, 4, 204*. उद्धृत्तमे वरुणा पार्श्वस्मद्विधमं वि मध्यमे अर्धाय RV. 1, 24, 15. 23, 21. 7, 104, 16. u. s. w. अधर्मा तर्मासि AV. 9, 2, 4. 13, 1, 32. Uebertr. der niedrigste, geringste, der Ordnung, der Qualität, dem Werthe, dem Ansehen, der Gesinnung nach, an Macht u. s. w. *AK. 3, 2, 3. 4, 146. 161. Triak. 3, 1, 21. H. 1441. an. 3, 461* (I. गर्ह st. गर्ह). *Med. m. 39. M. 3, 21. 34. 4, 244*. Gegens. उत्तम *M. 6, 65. 12, 3. Jāṅ. 1, 365. Mir. 267, 20. R. 5, 77, 7. Pañkāt. I, 242*. Gegens. अय्य *M. 12, 41. अधिगुण*

MEGH. 6. ब्रह्मबन्धुद्विजो ऽधमः H. 833. चण्डालश्चाधमो नृणाम् *M. 10, 12, 16*. अधमो ज्ञात्या 96. अधमयोनिजा 9, 23. तस्मादेयो विपुलमतिभिर्नावकाशो ऽधमानाम् *Pañkāt. I, 410*. अधम (voc.) *DRAUP. 5, 20*. अधमाधम der allerniedrigste *Pañkāt. I, 442*. Häufig am Ende von Zusammensetzungen: नराधम der niedrigste unter den Menschen *M. 10, 26. 12, 52. DRAUP. 9, 7*. द्विजाधम *M. 3, 140. 167*. प्रव्रजकाधम *Vid. 133*. Mit comparativer Bedeutung: समोत्तमाधमे (von Gleichen, von Stärkern oder von Schwächern) राजा ब्राह्मणः *M. 7, 87*. मुख्यः स्यात्प्रथमः कल्पो ऽनुकल्पस्तु ततो ऽधमः *AK. 2, 7, 39*. — 2) m. eine besondere Art Nebenmann (*Cicis-beo*): उपपतिभेदः । तस्य लक्षणं भयदालज्जाभूत्यलम् । कामक्रीडाविषये कर्तव्याकर्तव्याविचारकत्वं च । इति रसमञ्जरी । *ÇKDr.* — 3) f. ० ma eine besondere Art Heroine: स्वीयाद्यत्तर्गतनायिकाभेदः । अस्या लक्षणं कृतकारिप्रियतमे ऽकृतकारित्वम् । अस्याः क्रिया अधमा । अस्या निष्कारणकोप-ब्राह्मण्येति नाम । इति रसमञ्जरी । *ÇKDr.*; vgl. *BHARATA* beim Sch. zu *ÇAk. 9, 6*. — In etymologischem Zusammenhange mit अधर und अधस्.

अधमर्ण (अधम + ऋण) m. Schuldner (Gegens. उत्तमर्ण *Gläubiger*) *AK. 2, 9, 5. H. 882. M. 8, 47, 52*.

अधमर्णिक (von अधम + ऋण) m. Schuldner (Gegens. उत्तमर्णिक) *M. 8, 48. 177. Jāṅ. 2, 41*.

अधमशाख (अधम + शाखा) N. einer Gegend *gaṇa* गन्हादि; vgl. उत्तमशाख.

अधमशाखीय adj. von अधमशाख *gaṇa* गन्हादि.

अधमाङ्ग (अधम + 3. अङ्ग) n. der unterste Theil des Körpers, der Fuss (Gegens. उत्तमाङ्ग Kopf) *ÇABDAK. im ÇKDr.*

अधमार्ध (अधम + अर्ध) P. 4, 3, 5 (Gegens. उत्तमार्ध).

अधमार्ध्य adj. von अधमार्ध P. 4, 3, 5.

अधर 1) adj. f. आ a) der untere (Gegens. उत्तर) *AK. 3, 4, 191. Triak. 3, 326. H. 828. an. 3, 517. MED. r. 106. Declination P. 1, 1, 34. 7, 1, 16. VOP. 3, 9. 12. 37. 7, 107*. इन्द्रो यो दस्युरधरो अधवतिरत् RV. 1, 101, 5. अधरं तमः 10, 152, 4. 98, 5. u. s. w. अधरयैर्न वर्तन्त्या पृथिव्यन्वायता यौरुतमया *ÇAT. Br. 14, 5, 3. (= BṚH. Ār. Up. 2, 2, 2)*. अधरा कनुः *TAITTI. Up. 1, 3, 4*. अधरार्षिं das untere Reibholz *ÇAT. Br. 3, 4, 22. Kāṭj. Ça. 5, 1, 30*. स्फुरमाणाधरानना R. 3, 62, 32. am Anfange eines comp. P. 2, 2, 1. अधरे कर्त्तु sich unterwerfen, überwältigen RV. 1, 33, 15. 2, 12, 4. AV. 3, 6, 6. 5, 8, 8; vgl. अधरतस्, अधरात्, अधरातात्, अधरस्मात्, अधरस्तात्. — b) nach unten gekehrt: अधरमूल adj. *ÇAT. Br. 1, 3, 3. 10. Kāṭj. Ça. 2, 7, 25*. — c) vorangehend, s. अधरेयुस् und अधरोत्तर 1, b. — d) = हीन *H. an. 3, 517. MED. r. 106*. — e) der Rede nicht mächtig (हीनवादिन्) *H. 347*. — 2) m. a) Unterlippe *AK. 2, 6, 3. 41*. अधरं दर्शयति *ÇAk. 102, 10*; vgl. ओष्ठ, अधरोष्ठ und अधरोष्ठ. — b) Lippe *Triak. 3, 3, 326. H. 581. an. 3, 517. MED. r. 106*. पिबसि रतिसर्वस्वमधर्म *ÇAk. 22*. विन्वाधरं स्पृशसि 147. अधरः किसलयरागः 20. अधरस्य रसः 72. 133. *MEGH. 88*. अधरपुटे *ÇAṆḠARAT. 7*. Am Ende eines adj. comp. f. आ *Vikr. 130*; vgl. ओष्ठ. — c) *puḍendum muliebre* *Triak. 2, 6, 22. m. n. ÇABDAR. im ÇKDr.* — 3) f. आ (mit Ergänzung von दिप्) *Nadir* (अधोदिप्) *ÇKDr.* — 4) n. a) der untere Theil: पृष्ठवंशाधरे त्रिकम् *AK. 2, 6, 27*. — b) *puḍendum muliebre*; s. u. 2, c. — c) *Anrede* (Gegens. उत्तर Antwort); s. अधरोत्तर 2. — In etymologischem Zusammenhange mit अधम und अधस्.